

man indrette sig paa en saare beskeden Fod. En Tid havde Professorerne Fiskeriet i Damhussøen (Langvaddams Sø). De havde en Fisker derude, der fik 13 Daler 1 Mark og 8 Skilling i Løn, og der var regelmæssig Fordeling af de fangede Fisk. Fra Universitetets Gods fik de Naturalier; noget maatte de betale, saasom Smør, men Oldensvin og Smaaredsel fik de i Tilgift. Saa kom hertil Præbenderne, Indtægt af Jordegods, f. Eks. under Roskilde Kapitel, og fra Skovene fik Professorerne Brændsel og Gavntømmer, og desuden Oldensvin: Bønderne paa Universitetsgodset skulde nemlig drive deres Svin paa Universitetets Skove, og Universitetet fik til Gengæld hvert ottende Svin. Fordelingen skete efter bestemte Regler. Ved en af disse Fordelinger strakte Antallet lige til, saa at hver af det filosofiske Fakultets Professorer kunde faa et, og »siden Delingen falder saa lige ud, faar Pedellerne denne Gang intet«. Og som det gaar med *Indtægten*, har ogsaa *Udgifterne* ofte et andet Præg end i Nutiden. I Aaret 1644 søger man Universitetets Hjælp til Københavns Befæstning. Hjælpen ydes ikke ved Pengebidrag, men under den Form, at f. Eks. hver af de tre øverste Fakulteters Professorer tegner sig for tre Arbejdere to Dage om Ugen; senere forøges denne Ydelse, og man maatte desuden skaffe de fornødne Hjulbøre, Spader og Skovle.

Det vilde maaske falde de fleste af Nutidens Professorer vanskeligt at bære en saadan Byrde. Datidens Professorer har vel ogsaa følt lidt Besvær af den, hvad man kan se af den Henstilling, der blev gjort til dem om ikke at sende Kvinder, men udelukkende Karlfolk, »som var bekvemmeligere til Volden at opkaste og til at grave«.

Alt som Tiden er gaaet, har man nu fundet denne Lønningsordning med alledens Tilfældigheder uhensigtsmæssig og besværlig. Godsadministrationen er bleven centraliseret, og Lønningerne fastslaaet med bestemte Pengebeløb. Og som det er gaaet ved Universitetet, er det gaaet mange andre Steder. Mest konservativ har man vel været ved *Kirkens Embeder*; Præsternes Lønningsforhold bærer den Dag i Dag tydelige Spor fra Fortiden, selv efter at man i de sidste Aar har søgt at modernisere Lønningsforholdene.

Udenfor Hovedstaden raadede Folkekirken efter en Opgørelse for 1910 over 6,1 Mill. Kr. til Præstelønninger, iberegnet Pensioner. Heraf var en Del Højtidsoffer og Akcidenser, Renter af Kapitaler, der vel væsentlig stammede fra bortsolgt Gods, og Kornindtægter, hvorom det samme gjaldt; endvidere var der Indtægt af Præstegaardsjord, ialt 1,3 Mill.; langt den mindste Part var under Selvdrift, Regelen var Forpagtning, og Afgiften heraf lød da med knap en Trediedel paa Penge, medens Resten blev givet i Korn efter Kapitelstakst eller in natura. En stor Post var Tienden 2,4 Mill. Kr.; den afgiver et tydeligt Vidnesbyrd om, hvilken Indflydelse det kan faa, at Pengene bliver bragt ind som Generalnævner. Ved Afløsning af Tienden med en bestemt Pengeafgift efter Lov af 15. Maj 1903 benyttede man nemlig Gennemsnitskapitelstaksterne for Tiaaret 1892—1901. Disse Takster var meget lavere end senere; havde man kunnet fortsætte paa det gamle Grundlag, vilde Præstestanden være bleven ikke saa lidt gunstigere stillet, end den for Tiden er.

Ligesaa gammeldags er ogsaa det Præg, *Præstepensionerne* har. En mindre Del af Pensionerne er ansat i Penge, og forsaavidt er altsaa Pensionens Købeevne afhængig af de skiftende Priser, men da omtrent $\frac{4}{5}$ af Pensionerne i Gennemsnit er ansat efter Kapitelstaksterne, vil de høje Kornpriser altid give sig Udslag i en rundelig Pensionsindtægt. Denne Ordning for Præstepensionernes Vedkommende har atter Berøringspunkter med *Aftægtsforholdene*, hvor jo Aftægtsmandens Kaar i Regelen er endnu mere uafhængig af de vekslende Priser.

Naar man i ældre Tider satte *Lønnen i Penge*, da kunde dette være farligt nok for de paagældende Samfundsklasser. Man har et Vidnesbyrd derom i de Lønningsforhold, der raadede i England i det 16. og 17. Aarhundrede; de danner Nøglen til Forstaaelsen.